

Szybka powtórka przed egzaminem...

Dzień

4.

Rozwiązania

Droga Ósmoklasistko, Drogi Ósmoklasisto,

cieszymy się, że poświęciliście czas na rozwiązanie zadań w dzisiejszym zestawie. Możecie teraz sprawdzić, czy odpowiedzi, których udzieliliście, są poprawne.

W **zadaniach zamkniętych**, tzn. takich, w których trzeba wybrać jedną z zaproponowanych opcji odpowiedzi, sprawa jest prosta – odpowiedź jest albo poprawna, albo błędna. Jeżeli wybrałeś(-aś) odpowiedź poprawną – doskonale! Jeżeli błędną – zastanów się, co Cię zmyliło. W tym zestawie zadań szczegółowo wyjaśniamy, nie tylko dlaczego dana odpowiedź jest poprawna, ale również – dlaczego pozostałe opcje są błędne. Przeczytaj te wyjaśnienia. Rozwiązując zadania (nie na egzaminie, ale przy okazji powtórek), staraj się postępować podobnie – zastanawiaj się i szukaj argumentów, które uzasadniają wybór jednej opcji odpowiedzi, a odrzucenie innych.

W **zadaniach otwartych**, tzn. takich, w których trzeba np. coś napisać, rozwiązać zadanie, uzupełnić luki, sprawa jest już dużo bardziej skomplikowana. W takich zadaniach, trochę jak w życiu, **nie ma jednej poprawnej odpowiedzi**. Na zadane pytanie można odpowiedzieć w różny sposób – można dobrać inne argumenty, wybrać inne lektury uzasadniające dane stanowisko, można nawet – na to samo zadanie – odpowiedzieć albo twierdząco, albo przecząco, o ile odpowiednio się obrane stanowisko uzasadni. Odpowiedzi, które podajemy w tym dokumencie, dlatego są oznaczone jako „**przykładowe** odpowiedzi”. Pamiętaj, że inne odpowiedzi, jeżeli są zgodne z warunkami zadania i są poprawne merytorycznie, też byłyby uznane. Dlatego, jeżeli możesz, poproś kogoś starszego – rodzica, nauczyciela, brata lub siostrę, jeżeli już np. studiują – aby przeczytali Twoje rozwiązanie i powiedzieli Ci, czy ich zdaniem odpowiedź jest poprawna. Jeżeli powiedzą, że nie – postaraj się ją poprawić: przeczytaj odpowiedź przykładową, napisz ją swoimi słowami, zastanów się, czy możliwe byłoby inne ujęcie tematu.

*Z pozdrowieniami
Zespół ekspertów CKE*

Język polski

Zadanie 1.

Poprawna odpowiedź

PF

Wyjaśnienia

Informacja o tym, że opisywane wydarzenia rozgrywają się po aresztowaniu Rudego pojawia się już w pierwszym akapicie przytoczonego fragmentu utworu (*Rudy został aresztowany o świcie, a już około godziny siódmej alarmowo zwoływali się jego przyjaciele*).

Uważne przeczytanie przytoczonego fragmentu utworu Aleksandra Kamińskiego, a zwłaszcza drugiego i trzeciego akapitu, pozwala dostrzec, że pomimo wzburzenia i rozpaczliwych harcerze z Szarych Szeregów podjęli działania konspiracyjne – zarówno te zaplanowane wcześniej (*I takie już było poczucie służby żołnierskiej w tych młodych ludziach, że wszyscy natychmiast wstali i pośpiesznie udali się na wypełnienie wyznaczonego na ten rano koniecznego obowiązku*), jak i te dotyczące planu odbicia Jana Bytnara z rąk gestapo.

Zadanie 2.

Poprawna odpowiedź

A

Wyjaśnienia

Podjęcie przez Zośkę decyzji odbicia Rudego z rąk gestapo, zarządzanie grupą konspiracyjną i planowanie działań w sytuacji zagrożenia wymagały wielkiej odwagi. Uważna analiza fragmentu utworu Aleksandra Kamińskiego, a szczególnie zdania: *W jednej chwili cała wstrząśnięta wypadkami istota Zośki robi skok od wzburzonych uczuć – do woli, do decyzji, do planowania i zarządzeń* pomaga wykluczyć pozostałe proponowane w zadaniu odpowiedzi. Zośka nie był niezdecydowany, bo pomysł ratowania przyjaciela pojawił się niemal natychmiast po otrzymaniu informacji o aresztowaniu Rudego. Zośki nie cechowała także bezmyślność, gdyż bohater wszystkie swoje działania dokładnie planował. Z przytoczonego fragmentu nie wynika też, że Zośka był nieśmiały, wręcz przeciwnie – jego postawa i działania świadczyły o zdecydowaniu.

Zadanie 3.

Przykładowa odpowiedź

Przykład 1.: Atak na posterunek żandarmerii niemieckiej w Sieczychach.

Przykład 2.: Akcja pod Celestynowem – odbicie więźniów z transportu.

Zadanie 4.

Poprawna odpowiedź

Rudy – Jan Bytnar; koledzy nadali Jankowi pseudonim Rudy ze względu na kolor jego włosów.

Zadanie 5.

Poprawna odpowiedź

AD

Wyjaśnienia

W podanym fragmencie opowieść ma charakter dynamiczny, o czym świadczy nagromadzenie czasowników i zdań wykrzyknikowych. Natomiast w wypowiedzi o charakterze statycznym przeważa opis, duże nagromadzenie przymiotników, czasem imiesłowów przymiotnikowe bierne, czyli te, które określają stany a nie czynności. Takich opisów w przytoczonym fragmencie nie ma.

Zadanie 6.

6.1. Poprawna odpowiedź

Przyczyna – uwięzienie Rudego.
Skutek – śmierć Alka.

6.2. Przykładowa odpowiedź

Komunikacja werbalna – wypowiedź jednego z bohaterów „Alek”, *weź mnie!*
Komunikacja niewerbalna – gest machania ręką wykonany przez rikszarza.

Zadanie 7.

Poprawna odpowiedź

PF

Wyjaśnienie

W rozstrzygnięciu, czy zdania zawierają prawdziwe czy fałszywe stwierdzenia, niezbędna jest znajomość reguł ortograficznych dotyczących zapisu nazw własnych.

Zdanie 1. odnosi się do pisowni nazwy Szare Szeregi. Zapisuje się ją wielkimi literami, ponieważ jest to nazwa własna organizacji.

Zdanie 2. imiona i nazwiska oraz pseudonimy zapisujemy wielką literą. Ponieważ w zdaniu zawarta jest informacja o pisowni pseudonimów małą literą, zdanie jest fałszywe.

Zadanie 8.

Poprawna odpowiedź

A

Wyjaśnienia

Udzielenie poprawnej odpowiedzi wiąże się z umiejętnością zastosowania zasad polskiej interpunkcji.

W zdaniu *Prawdziwa przyjaźń opiera się, na zaufaniu, odpowiedzialności i bezinteresowności.* pojawiły się dwa błędy interpunkcyjne.

Prawdziwa przyjaźń opiera się, na zaufaniu, odpowiedzialności i bezinteresowności.

Zbędny przecinek, ponieważ zdanie jest zdaniem pojedynczym, w którym wyrażenie przyimkowe *na zaufaniu* dopełnia bezpośrednio orzeczenie, w związku z tym nie można rozdzielić ich przecinkiem.

Potrzebny przecinek między wyrazami *zaufanie* i *odpowiedzialność*, ponieważ są to dwa rzeczowniki, które określają kolejne cechy przyjaźni i są wymienione szeregowo.

W pozostałych zdaniach znaki interpunkcyjne zostały użyte poprawnie, czyli zgodnie z zasadą, że w zdaniu złożonym podrzędnie (w tym przypadku są to zdania złożone z podrzędnym przydawkowym, okolicznikowym czasu i okolicznikowym przyczyny) zawsze oddziela się przecinkiem zdania składowe.

Wiązka 2.**Zadanie 1.****Poprawna odpowiedź**

PF

Wyjaśnienia

W przytoczonym fragmencie *Kamieni na szaniec* została ukazana akcja Małego Sabotażu polegająca na rozwieszaniu flag państwowych z okazji świąt narodowych. Bohaterowie za punkt honoru postawili sobie, by była to akcja prestiżowa, odwołująca się do ducha narodowego, poczucia tożsamości narodowej, dlatego wykorzystali symbol flagi Polski (*barwy narodowe w takiej wielkości i takiej formie, żeby miasto je naprawdę widziało*). W ten sposób bohaterowie chcieli podtrzymywać Polaków na duchu. Zatem zdanie 1. jest prawdziwe.

Aby ocenić prawdziwość kolejnego zdania, należy sprawdzić, czy opisana w tym fragmencie akcja miała charakter zbrojny. Z przytoczonego fragmentu wynika, że rozwieszanie flag w barwach narodowych miało charakter propagandowy; miało propagować symbole narodowe, by dodać otuchy Polakom w trudnym czasie okupacji. Zatem zdanie 2. jest fałszywe.

Zadanie 2.**Poprawna odpowiedź**

D

Wyjaśnienie

Alek i Rudy w przytoczonym fragmencie wykazują się pomysłowością, kiedy zastanawiają się, jak na ulicach Warszawy rozwiesić wielkie biało-czerwone flagi. Różne pomysły Alka i Rudego, dotyczące sposób realizacji tej akcji, pozwalają stwierdzić, że bohaterowie to silne osobowości, którym obce były takie cechy jak uległość i niezdecydowanie. Przytoczony fragment wskazuje również na nieustępliwość bohaterów (*Ileż się młodzi ludzie [...] napocili, zanim chorągiewki ich wisiały na drutach!*).

Zadanie 3.**Poprawna odpowiedź**

A

Wyjaśnienia

W udzieleniu poprawnej odpowiedzi pomoże uważna lektura akapitów 3. i 4. Wynika z nich jednoznacznie, że działania podejmowane w ramach Małego Sabotażu nie odpowiadały ambicjom Alka i Rudego, ponieważ obaj uznawali efekty tych działań za niewystarczające. Ich ambicją było zaprezentowanie barw narodowych w taki sposób, *żeby miasto je naprawdę widziało*. Dlatego postanowili *zakupić, gdzie się tylko da, płótna białego i czerwonego i uszyć szerokie na kilkadziesiąt centymetrów, parometrowej długości flagi*, by osiągnąć pożądany efekt. Z tego też powodu nie zrażały ich trudy i niebezpieczeństwa związane z organizacją akcji manifestowania rocznicy Trzeciego Maja.

Zadanie 4.

Poprawna odpowiedź

FP

Wyjaśnienie

Wypowiedzenia *Barwy narodowe? Ale jak? Zgoda!* to krótkie pozbawione orzeczeń konstrukcje składniowe. Narrator, cytując myśli bohaterów, unika rozbudowanych opisów ich przeżyć. Można zatem uznać, że użycie takich konstrukcji dynamizuje, a nie spowalnia akcję. Zatem pierwsze stwierdzenie jest fałszywe.

Żeby ustalić, czy narrator zna myśli i uczucia bohaterów, wystarczy odszukać fragment poświęcony reakcji bohaterów na podjęte działania. I taki fragment odnaleźć można w zakończeniu przedostatniego akapitu: *Alek, dumny jak paw, czyhał z aparatem fotograficznym na te wozy, [...] a potem promieniejący pokazywał fotografie kolegom.* Stwierdzenie narratora, że Alek był dumny z dobrze wykonanego zadania to element charakterystyki bezpośredniej i dowód, że narrator wnika w myśli i uczucia bohaterów. Jeszcze wyraźniejszy przykład wszechwiedzy narratora odnaleźć można w spostrzeżeniu: *Zadania te – trudne i ryzykowne [...] nie zadowalały ani Alka, ani Rudego.* Zatem drugie stwierdzenie jest prawdziwe.

Zadanie 5.

Poprawna odpowiedź

C

Wyjaśnienia

Aby udzielić poprawnej odpowiedzi, trzeba odszukać zdanie *Dość, że dostał* w przytoczonym fragmencie *Kamieni na szaniec* (znajduje się ono w akapicie 6.) i odczytać jego sens w kontekście całego akapitu, a zwłaszcza jego dwóch pierwszych zdań. Należy zwrócić uwagę, czy w kontekście akapitu zacytowane wypowiedzenie ma charakter pozytywny czy negatywny. To pozwoli rozstrzygnąć, która z zaproponowanych wypowiedzi jest poprawna. Tylko jedna odpowiedź jest negatywna, w związku z tym użycie jej sprawiłoby, że sens wypowiedzenia będzie niezgodny z sensem akapitu.

Sens zdania *Dość, że dostał* zawiera się w stwierdzeniu, że nieważne jest, w jaki sposób dostał Rudy klucz do opuszczenia ulicznych latarni, ale istotne jest to, że go zdobył. Zdanie, w którym zastąpiono by wyraz *dość* określeniem *mniejsza z tym* (czyli nieważne, nieistotne), pomniejszyłoby znaczenie czynu Rudego, a nie taki był cel narratora.

Zadanie 6.

Poprawna odpowiedź

1. opowiadane
2. wywołującym